

Милион и половина роми ще влязат в ЕС след 2007

Милион и половина роми от Централна и Източна Европа ще влязат в ЕС след предстоящото разширяване на ЕС на 1 май. Те са граждани на Словакия, Унгария, Чехия и Полша. През 2007 г. с влизането на България и Румъния ромите ще се превърнат в най-значителното етническо малцинство в Европа на 27-те.

Независимо от усилията на ЕС по време на присъединителните преговори за подобряване на политиката на защита и уважение към правата на малцинствата в присъединяващите се страни, положението се влоши.

Равнището на бедност сред ромите е тревожно високо: в Словакия то надвишава до 10 пъти стандартите за страната, става ясно от проучване на Световната банка за 2003 г. От пагането на комунизма ромите изпаднаха в много тежко състояние, а някои от тях не са успели изобщо да си намерят работа оттогава. Друг доклад на Програмата за развитие на ООН отбелязва, че по ООН процент на неграмотност, детска смъртност и прехрана, жизненото равнище на ромите от региона се доближава повече до това на Африка, отколкото до Европа.

Изолирането от трудовия пазар и липсата на образование са сред основните причини за това положение,

което политиката на правителствата не успя да преодолее. В Словакия, където живеят над 400 000 цигани съкращаването на средствата за социално подпомагане с 50 на сто доведе до протести, които правителството отстрани с помощта на най-голямата мобилизация на силите на реда от времето на комунизма. Европейската информационна служба по въпросите на ромите в Брюксел отправя критики към Словакия заради политиката на маргинализиране на малцинствата и започна проверка по сигнали за злоупотреби, извършени от полицията и армията.

По време на присъединителните преговори ЕС насочи неколкотократно вниманието към различни случаи в Словакия и Унгария на пропуски в политиката на интеграция. Няколко седмици преди разширяването, Брюксел не е в състояние да окаже достатъчно влияние, въпреки сигналите за тревожни ситуации. Например, в някои населени места ромите се изпращат в училища за умствено изолация, а в случай, че бъдат записани в нормални училища, тези деца се обучават в отделни паралелки. Децата обичват от малки на ромски език и националните езици за тях се явяват чужда езикова среда, което засилва тяхната изолация.

Словашкото правителство може да се

опитва да преодолее кризата със сила, но това няма да разреши социалния конфликт, произтичащ от факта, че голяма част от ромите нямат достъп до обществени услуги като водоснабдяване, здравно обслужване, електроенергия, транспорт и т.н., пише в своя статия Карин Уоринг от Европейската информационна служба по въпросите на ромите. В Словакия ромите представляват 10 на сто от населението, като техният брой показва тенденция към намаляване в последните години. Нарастващата политическа нестабилност в Източна Европа, донякъде дължаща се на политиката на адаптация

към реформите, необходими с оглед предстоящото присъединяване към ЕС, не дава възможност за подобряване на ситуацията в кратки срокове.

Междувременно продължават преговорите с България и Румъния, в които живеят съответно около 300 000 и 2 700 000 роми, чиито условия на живот не са по-добри от тези в другите страни от бившия комунистически блок.

ЕС инвестира голяма част от своите фондове за подобряване на социалното, икономическо и трудово положение на ромите, но все още няма реални резултати. Особено обезпокояваща е ситу-

ацията с трудовата заетост на ромите в Унгария, Чехия и Словакия. Брюксел взе решение да отпусне над 140 милиона евро по специални програми в следващите години. Независимо от значителното намаляване на процента на детската смъртност благодарение на различните програми, бъдещето на това етническо малцинство, свързано с трудовата заетост не е особено обнадеждаващо заради недостатъчното равнище на образование във всички образователни степени.

Дори и при тази ситуация ромите от Централна Европа са убедени, че членството в ЕС ще допринесе за подобряването на

техния социален статус. За тази цел обаче трябва да допринесат самите роми, които трябва да се организират и да получат свое представителство в официалните институции.

Докладът на Световната банка завършва със заключение, че все още има надежда, въпреки ширещата се бедност при положение, че представители на самата общност получават възможност да оказват влияние върху интеграционната политика. Това условие изглежда трудно за осъществяване, като се има предвид вътрешната организация на този етнос на кланове и фамилии.

Беатрис НАВАРО

Нова ера за румънските роми

Според официалната статистика ромите съставляват около 2,5% от населението на страната, а действителният им брой може да е много по-голям. Те също са сред най-непривилегированите общности в Румъния, като 74% от тях живеят в бедност. Докато страната се подготвя за член-

ството си в ЕС, полагат се усилия да се подобри качеството на живота им. Европа е дом на най-малко осем милиона роми, от които шест милиона живеят в Централна и Източна Европа. Последното преброяване през 2002 г. показва, че Румъния има стабилно ромско население от 535 140 души, кое-

то е 2,5 % от населението на страната, но по неофициални данни те достигат 2,5 милиона. След по-малко от три месеца Румъния ще се присъедини към ЕС. Дошло е времето за решаване на проблеми от социалния сектор, за да могат придобивките от реформата и от присъединяването към ЕС

да достигнат до най-уязвимите сегменти на обществото. Със 74% живеещи в бедност, с детска смъртност четири пъти по-висока от средната за страната и с официална безработица от 13 % ромите са особено застрашени. Последното преброяване през 2002 г. показва, че една четвърт от

ромите са неграмотни. Тъй като не желаят да се откажат от традициите си, които са спазвали в продължение на столетия и от обичая да женят децата си съвсем млади, ромите често влизат в противоречие с властите и законите. Неправителствената

организация "Майнорити Уоч" (Minority Watch), със седище в Лондон предлага Румъния и България да използват част от средствата за регионално развитие за подобряване на живота на ромите. Докато не се направят дългосрочни усилия, подобряванията ще бъдат краткосрочни. А това не може да си позволи нито една от двете страни.

Преводите от английски са на Велислав Петров